

se truncó pronto. La sentencia de Eduardo Carrero al respecto deja bien claro, en definitiva, lo que sucedió con estos espacios del saber: “nunca conservaron su funcionalidad” (p. 246).

Alejandro Martínez Giralte

Institut de Recerca Històrica, Universitat de Girona

Alexandre.martinezgiralte@gmail.com

Stefano Maria Cingolani, *Pere el Gran. Vida, Actes i Paraula*, Barcelona: Editorial Base, 2010, 486 pp., ISBN: 978-84-92437-75-7.

El lector té a les seves mans l'obra més completa actualment sobre un dels grans personatges de la història de la Corona d'Aragó: Pere el Gran. És un llibre en què el seu autor, Stefano Maria Cingolani, ha pogut reunir les reflexions d'autors anteriors, com ara Soldevila (p. 10), juntament amb les seves, originades de diverses i profundes recerques sobre el tema. S'ha de recalcar que el llibre és a la seva segona edició, el que comprova l'èxit que tingué entre el públic.

El llibre està dividit en 36 capítols, els quals reflecteixen les noves aportacions sobre la vida del rei En Pere preparades per Cingolani. Des del començament del llibre, l'autor exposa les dificultats de la investigació, com ara les faltes de dades sobre els aspectes íntims del caràcter del rei, les seves febleses, els detalls de la seva vida quotidiana (p. 27) i la manca de bibliografia (p. 32). A més, destaca també que la biografia no pretén ser exhaustiva ni definitiva (p. 32). Tot i així, l'obra és una gran aportació recent sobre la vida del rei En Pere. L'autor utilitza documents com ara les cròniques, registres de cancelleria, dialoga amb la historiografia sempre buscant apropar-se als esdeveniments de la millor forma possible i, sobretot, exposant les seves opinions. A més, té un domini complet sobre la documentació, la qual va treballar amb l'edició del *Diplomatari de Pere el Gran. 1 Cartes i Pergamins 1258-1285* (Fundació Noguera, Barcelona: 2011) tenint, així doncs, una visió important de la vida del rei.

El gènere biogràfic triat per Cingolani per escriure l'obra dibuixa les diverses característiques del rei de la Corona d'Aragó i ens presenta els diversos aspectes del rei i la seva vida, com ara la seva impulsivitat (p. 97, 99), la seva maturació com a rei (pp. 100-101) o doncs que ja pensava feia molt de temps en realitzar la conquesta de Sicília (p. 150).

Els capítols de l'obra tracten dels diversos esdeveniments de la vida de Pere el Gran, com ara la conquesta de Múrcia (capítol 5), les Vespres Sicilianes (capítol 16), el desafiament de Bordéus (capítol 20), l'entrada dels francesos al Principat (capítol 29), el setge de Girona (capítol 32) i la mort del rei En Pere (capítol 36). En cadascú podem veure la intensa feina de Cingolani en proporcionar una nova visió sobre el personatge destacant els principals moments de la seva vida relacionats a la història de la Corona d'Aragó. La idea de Cingolani respecte del rei Pere és que el rei volia seguir els passos del seu pare, el rei Jaume el Conqueridor, i estar al mateix nivell dels seus avantpassats (p. 27).

En llegir els capítols d'aquest llibre el lector tindrà a les seves mans un material que presenta la formació d'un rei medieval en diversos aspectes, com ara els diversos enemics polítics, les relacions familiars, l'activitat diplomàtica i, com sempre, la seva participació en les guerres: Múrcia, Sicília, Navarra, Rosselló, Girona són els llocs en què podem trobar el rei Pere a la guerra contra els enemics de la Corona d'Aragó.

Cingolani presenta una possible imatge del rei encara quan era infant: que el seu pare intentà reduir el seu protagonisme (pp. 38, 76) i que ha rebut una educació aristocràtica en què recordava les memòries i els exemples dels avantpassats (p. 40). Els anys de guerra també van fer part de la vida de l'infant, com per exemple tota la campanya del rei En Jaume a les comarques meridionals del regne de València i les tensions amb la monarquia castellana (pp. 43-44). En diversos moments de l'obra hi ha la comparació entre el rei En Jaume i el rei Pere, com per exemple la forma de la dignitat reial: si amb Jaume I hi havia una imposició de la primacia amb les armes, amb Pere aquesta imposició es feia sentir més aviat per la via de l'exercici del poder, per la seva voluntat i amb l'enfrontament militar (p. 43).

Els anys 1260-1262 foren decisius per al rei En Pere, durant els quals tingueren lloc dos episodis: l'infant Alfons va morir i el seu casament amb Constança de Hohenstaufen, a la qual l'autor dedica un epíleg a l'obra (pp. 469-475). El primer episodi posava Pere com a futur hereu de part de la Corona d'Aragó i el segon li posava dins de les negociacions internacionals de l'època. Per exemple, el seu casament li va posar sota una atenció europea, quan va rebre regals dels ambadors d'Armènia i quan fou convidat a la cort del rei d'Enric II de Ventimiglia (p. 69). A més, Cingolani afirma en diversos moments de la seva obra que el rei Pere "sap moure's en l'escena europea amb tota la seguretat d'un monarca amb llargues tradicions de connexions i lluites de poder internacionals" (p. 160) i, més important, en comparació amb la vida del seu pare, aquests moviments no són al món "reduït de la península ibèrica" (p. 163) sinó a tota la mediterrània. Els

problemes amb el seu germà, el rei de Mallorca, Jaume, també foren fonamentals en la seva formació reial. Els problemes van començar amb el rei de Mallorca en un primer moment a causa de la divisió establerta per Jaume I, després amb tot l'escenari construït en la lluita contra el rei de França en la seva invasió al nord de les seves terres.

Un dels capítols més importants de l'obra és el moment de la transició dels regnats de Jaume a Pere (pp. 109-III): Pere s'esdevé rei i en els dos anys següents enfronta les revoltes dels barons (pp. 117-119), una de les quals va acabar amb el pagament de diverses multes per part d'aquests (p. 134). D'altra banda, en tornar-se rei, Pere també comença a exercir una altra activitat que el posà entre els personatges més coneguts del seu temps: la diplomàcia. Aquesta faceta és ben explorada per Cingolani, principalment quan analitza l'activitat del rei Pere en actuar amb la corona francesa i castellana (p. 138, 140), o doncs quan es prepara per a la conquesta de Sicília assegurant les fronteres del regne, negociant amb els aliats i establint relacions amb els enemics de Carles d'Anjou (p. 159, 228-230), o doncs en els moments anteriors a les Vespres Sicilianes (pp. 196-197).

L'opinió de Cingolani és que Pere desitjava, amb el temps, unificar els "diferents regnes de la Corona en una pràctica comuna que, a més, conferís més autoritat al rei" (p. 120), perquè Pere "veia els seus estats com una unitat" (p. 125). En aquest punt podem veure la construcció de l'autor sobre la diferència entre Jaume i Pere, i el pensament d'aquest últim referent als regnes i territoris que aleshores governava. La interpretació de Cingolani respecte al fet que Pere només s'assenyalava com a "rei d'Aragó", ja que per al rei "Aragó" designava no el regne històric, sinó que el conjunt dels seus dominis (p. 144), està d'acord amb aquesta intenció d'unificar tots els regnes dins d'una pràctica comuna. Així que, nominalment, Pere ja demostrava aquesta intenció.

Cingolani treballa amb els documents disponibles i ens regala una biografia d'un dels reis més coneguts i importants de la Corona d'Aragó. Les 486 pàgines que el lector té a les seves mans representen no només l'última investigació minuciosa sobre la vida del rei En Pere, conegut com el Gran, sinó també tota feina que ha tingut l'autor per preparar el llibre investigant les raons i motius dels diversos esdeveniments de la vida del personatge.

Luciano José Vianna
Institut d'Estudis Medievals
 lucianojvianna@hotmail.com

